

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoCsp/11/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3619200740
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3619200740.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyho v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: P. W. (predtým A.), bytom D., s adresou na doručovanie písomností V. XXXX/XX, W., o zaplatenie 2.965,09 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Partizánske zo dňa 2. decembra 2019, č.k. 6Csp/71/2019-76, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v časti splatnosti priznaného plnenia v splátkach, vo výroku II. a v závislom výroku III. o trovách konania **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovanej **n e p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.965,09 eur s úrokom 99,12 eur, spolu s úrokom z omeškania 1,38 eur, spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne z nezaplatenej istiny 2.965,09 eur od 24.4.2019 do zaplatenia, v pravidelných mesačných splátkach po 55,02 eur vždy k 15. dňu počnúc mesiacom nasledujúcim po mesiaci, v ktorom toto rozhodnutie nadobudne právoplatnosť s tým, že v prípade nezaplatenia čo i len jednej splátky riadne a včas nastane splatnosť celého nezaplateného prisúdeného plnenia, výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom III. priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 %. Rozhodoval na základe žaloby, ktorou sa žalobca domáhal proti žalovanej zaplatenia istiny 2965,09 eur spolu s úrokom 99,12 eur, spolu s úrokmi z omeškania 1,38 eur, spolu s úrokom 11,90 % ročne z nezaplatenej istiny 2.965,09 eur od 24.4.2019 do zaplatenia, spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne z nezaplatených úrokov 99,12 eur od 24.4.2019 do zaplatenia a náhrady trov konania. Súd pri rozhodovaní vychádzal z toho, že žalobca v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti ako banka a žalovaná, ktorá nekonala v rámci predmetu obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, uzavreli dňa 7.7.2017 zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej aj ako „zákon o spotrebiteľských úveroch“). Súd mal za to, že táto zmluva mala všetky podstatné náležitosti a považoval ju za platnú. Žalobca poskytol žalovanej na podklade zmluvy plnenie (úver), pričom žalovaná úver riadne a včas nesplácala. Riadne a včas nezaplatila časť splátky splatnej dňa 15.1.2019 a splátky splatné odo dňa 15.2.2019. V zmluve o úvere bolo dohodnuté, že v prípade nesplácania splátok riadne a včas môže veriteľ zosplatiť celý úver. Žalobca žalovanú upozornil dňa 14.2.2019 na možnosť uplatnenia tohto práva, pričom žalovanú vyzval na dodatočné splnenie svojich povinností. Žalovaná napriek výzve dlžné splátky nezaplatila. Žalobca preto dňa 23.4.2019 dlh zosplatiť. Súd konštatoval, že zosplatenie bolo vykonané v súlade s § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, a teda považoval ho za platné. Dlž žalovanej bol podľa listinných dôkazov predložených žalobcom ku dňu 23.4.2019 (pričom žalovaná skutkové tvrdenia žalobcu nepoprela), vo

výške 2.965,09 eur, t.j. nezaplatená dlžná istina, vo výške 99,12 eur, t.j. dlžné nezaplatené úroky do zosplatnenia, vo výške 1,38 eur, t.j. dlžné nezaplatené úroky z omeškania do zaplattenia. Žalovaná svoj dlh nezaplatila, a preto súd priznal žalobcovi istinu 2.965,09 eur, úrok 99,12 eur, úrok z omeškania 1,38 eur. Žalovaná bola so zaplattením svojho dlhu v omeškaní, žalobcovi preto súd priznal popri istine aj úrok z omeškania. Jeho výška bola dohodnutá v zmluve na 5 % ročne. Vzhľadom k tomu, že dohoda o výške úroku z omeškania nebola v rozpore s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., súd priznal žalobcovi popri istine aj úrok z omeškania. Do predčasného zosplatnenia dňa 23.4.2019 ho žalobca vyčíslil na 1,38 eur, pričom toto vyčíslenie súd považoval za súladné s citovanými zákonnými ustanoveniami, preto ho žalobcovi priznal. Žalovaná však bola aj po 23.4.2019 ďalej v omeškaní, preto súd priznal žalobcovi aj úrok z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 2.965,09 eur (z dlžnej istiny ku dňu 23.4.2019) od 24.4.2019 do zaplattenia. O splatnosti prisúdenej sumy súd rozhodol podľa § 232 ods. 3 CSP tak, že určil inú, ako zákonnú lehotu splatnosti. Vychádzal pritom z toho, že žalobca pri poskytovaní úveru nekonal s odbornou starostlivosťou, preto nemôže priznať jednorazové plnenie, ale musí rozhodnúť o splátkach (§ 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch). Žalobca si síce pred poskytnutím úveru zisťoval od žalovanej informácie o jej príjmoch a finančných operáciách, ale tieto podľa názoru súdu nesprávne vyhodnotil. Žalovaná pred uzatvorením zmluvy uviedla, že je na materskej/rodičovskej dovolenke/poberateľ príspevku, ako to vyplývalo zo žiadosti o poskytnutie úveru, avšak výška jej príjmu zo žiadosti vôbec nevyplývala. Takisto zo žiadosti nevyplývala výška výdavkov žalovanej. Ak by aj súd vychádzal z toho, že išlo predschránený úver, ako to uviedla žalovaná, pri ktorom banka vychádzala z jej známych údajov o platobnej disciplíne žalovanej, aj tak považoval súd za rozporné s požiadavkou odbornej starostlivosti poskytnúť úver vo výške 3.400 eur so splátkami vo výške 55,02 eur mesačne osobe, ktorá neuviedla žiadny príjem, ktorá nie je zamestnaná, ktorá žije sama a ktorá očakáva narodenie dieťaťa. Automatické schválenie úveru aspoň bez preverenia reálnych príjmov a výdavkov žalovanej s prihliadnutím na očakávaný vznik vyživovacej povinnosti podľa názoru súdu znamenal opomenutie odbornej starostlivosti zo strany žalobcu ako veriteľa. Následkom je, že veriteľ nie je oprávnený vyžadovať jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Preto súd o lehote na plnenie rozhodol tak, že určil plnenie v splátkach, pričom ich výšku určil na 55,02 eur, teda zodpovedajúcu zmluvne dohodnutým splátkam. Zároveň súd určil splatnosť tak, že ak žalovaná nedodrží lehotu na splácanie jednotlivých splátok, nastane splatnosť celého nezaplateného prisúdeného plnenia. Ďalej súd vo zvyšku žalobu zamietol. Vychádzal pritom z toho, že keďže žalovaná na podklade zmluvy úver čerpała, má žalobca nárok aj na dohodnutý úrok, ktorý je podľa zmluvy vo výške 11,90 % ročne. Súd sa však nestotožnil s právnym názorom, že ten žalobcovi patrí aj po zosplatnení dlhu. Podotkol, že registruje aj rozhodnutia súdov, ktoré sú opačnej mienky, ale zdôraznil, že v súčasnosti je možné pozorovať v rozhodovacej praxi príklon k záveru, že veriteľovi patrí úrok len do predčasného zosplatnenia dlhu. Preto súd žalobcovi úrok za obdobie od 24.4.2019 do zaplattenia vôbec nepriznal. Nepriznal žalobcovi ani uplatnený úrok z omeškania z nezaplatených úrokov 99,12 eur od 24.4.2019 do zaplattenia a v tejto časti tiež žalobu zamietol. Riadil sa pritom tým, že ak zákonodarca hovorí o tom, že v občianskom práve je možné priznať príslušenstvo z pohľadávky a nehovorí o tom, že je možné priznať príslušenstvo z príslušenstva, teda ani úrok z omeškania z úroku, tak v súlade s § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka nie je možné toto ustanovenie v spotrebiteľských právnych vzťahoch prelomiť ani dohodou zmluvných strán. Dohoda o úroku z omeškania z úroku by totiž bola odchýlenie sa od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa, čo je neprípustné. Preto súd žalobcovi uplatnený úrok z omeškania (príslušenstvo) z úroku (z príslušenstva) nepriznal. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa §§ 255 ods. 1, 2 a 262 ods. 1, 2 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca proti výroku II. a proti časti výroku I., ktorým súd povolil žalovanej splácať dlh v splátkach. Ohľadom nároku na zmluvný úrok po zosplatnení žalobca konštatoval, že nárok na zaplattenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení. Uviedol, že ak zákon o spotrebiteľských úveroch spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do dňa splattenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení aj veriteľ. Obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj zmluvné úroky, ktoré nemožno stotožňovať so základnými úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote, alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka ani prípadné zosplatnenie dlhu, ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom nárok na úrok z úveru neovplyvňuje. Iný výklad by musel byť odôvodnený priamo príslušnými zákonnými ustanoveniami, ktoré však neexistujú, alebo

nepriamo extenzívnym výkladom existujúcich zákonných ustanovení, ktorý však nebol predložený. Poukázal v tejto súvislosti na viaceré rozhodnutia súdov. Ďalej namietal i nepriznanie nároku veriteľa na úrok z omeškania zo zmluvných úrokov ku dňu zosplatnenia. Keďže zmluvné úroky ku dňu splatenia celého dlhu boli vyčíslené pevnou sumou, ktorá pripadá na časť anuitných splátok neuhradených dlžníkom, pripadajúca na zmluvný úrok, naakumulovanú ku dňu zosplatnenia a táto sa ďalej, t.j. po zosplatnení celého dlhu, nenavýšuje, nejde ohľadom nároku na tento úrok z omeškania o rozpor so zásadou anatocizmu, ktorá má zamedziť nedôvodnému navýšovaniu nárokov veriteľov ohľadom príslušenstva. Nárok na úrok z omeškania zo zmluvného úroku ku dňu zosplatnenia je nárokom, ktorý predpokladá aj § 497 Obchodného zákonníka a žiadne iné zákonné ustanovenie tento nárok svojím znením nespochybňuje. V tejto súvislosti poukázal na viaceré rozhodnutia súdov. Následne namietal aj splácanie dlhu v splátkach žalovanou. Konštatoval, že zákonodarca jednoznačným alternatívnym spôsobom v zákone o spotrebiteľských úveroch vymedzil, že za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje: 1. posudzovanie schopnosti splácať úver bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, alebo 2. bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Vykonal však riadne dopyt do úverového do úverového registra. Výsledkom tohto dopytu bol výstup z úverového registra vo forme listiny. Z toho vyplýva, že súd dospel na základe vykonaného dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nakoľko z tejto listiny nemalo vyplývať, že žalovaná v čase uzatvorenia zmluvy bola poberateľkou rodičovského či materského príspevku, ale z tejto listiny vyplývalo, že žalobca riadne vykonal dopyt do úverového registra, čím si splnil zákonom stanovenú povinnosť uvedenú v § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy. V tomto prípade sa jednalo o predschválený úver, pri ktorom vyhodnotil klienta na základe historických údajov o finančnej situácii spotrebiteľa získaných z interných zdrojov veriteľa o platobných operáciách, keďže viedol osobný účet žalovanej. Poukázal na § 7 ods. 24 zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom mal za zrejmé, že konal s odbornou starostlivosťou, a teda nebol dôvod na priznanie plnenia v splátkach. Žiadal preto odvolací súd o zmenu napadnutého rozhodnutia tak, že vyhovie žalobe v celom rozsahu a zaviazá žalovanú povinnosťou zaplatiť dlh do troch dní od právoplatnosti rozsudku a prizná mu náhradu trov odvolacieho konania.

3. K podanému odvolaniu sa žalovaná písomne nevyjadrila.

4. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti, v časti splatnosti výroku I., vo výroku II. a v závislom výroku III. o trovách konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdiť.

5. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. s výnimkou splatnosti priznaného plnenia odvolaním napadnutý nebol, preto je rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti právoplatný a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

6. Odvolací súd sa najskôr zaoberal odvolacími námietkami žalobcu vzťahujúcimi sa k zamietnutej časti žaloby v úrokoch po zosplatnení, následne sa venoval otázke úroku z omeškania z úrokov, ktoré súd žalobcovi nepriznal, a nakoniec sa venoval namietanému uloženiu povinnosti plnenia v splátkach.

7. Žalobca sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie ohľadom nároku na zmluvný úrok po zosplatnení, pričom zastával názor, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, aj po predčasnom zosplatnení. Žiadal teda podaným odvolaním priznať mu i uplatnený nárok na úrok vo výške 11,90 % ročne z nezaplatenej istiny od 24.4.2019 do zaplatenia, teda žiadal priznať i úrok po zosplatnení úveru.

8. Odvolací súd, opierajúc sa o už konštantnú judikatúru vyšších súdov, od ktorej nebol dôvod sa odkloniť, sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že úroky z úveru prináležia veriteľovi len za čas do splatnosti dlhu a následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť úroky z omeškania.

9. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie v tejto časti, na ktorého odôvodnenie odvolací súd v podrobnostiach odkazuje, sa žiada doplniť, že závery Najvyššieho súdu SR, obsiahnuté v rozhodnutí R 59/1998 (sp. zn. 4Cbo/143/98) boli prijaté i v potvrdzujúcom rozhodnutí Krajského súdu Prešov č.k. 29C/131/2011-127 zo dňa 23.11.2011, ktoré závery súdov napokon akceptoval i Ústavný

súd SR vo veci sp. zn. IV.ÚS 476/2012 z 18.9.2012. K záveru súdov, že „...pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru,“. Ústavný súd SR nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, keď krajský súd sa stotožnil s podrobne odôvodneným právnym názorom okresného súdu, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z úveru a úrokmi z omeškania, ako aj otázku, prečo zmluvný úrok patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu.

10. Odvolací súd zdôrazňuje, že zosplatenie ako jednostranný právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový vzťah. Je potrebné zohľadniť skutočnosť, že zmluvné úroky a úroky z omeškania sú síce obe príslušenstvom pohľadávky, avšak majú odlišné funkcie a je potrebné ich odlišovať. Zmluvné úroky sú odmenou (cenou) za užívanie istiny a úroky z omeškania predstavujú zákonom stanovenú sankciu za omeškanie s platením istiny a na rozdiel od zmluvných úrokov ich môže veriteľ požadovať, aj keď neboli dojednané. V prípade predčasného a mimoriadneho zosplatenia úveru na základe jednostranného úkonu veriteľa (na základe slobodnej voľby veriteľa) dôjde k zmene pôvodne dohodnutého úverového vzťahu. V dôsledku takéhoto jednostranného úkonu veriteľa vznikne mu nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru, t.j. veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a obmedzenie možnosti produkovať zisk. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomformný stav, keď spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak, s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Na základe uvedeného preto treba prijať zhodný záver so súdom prvej inštancie, že žalobcovi nepatrí za obdobie nasledujúce po zosplatení nárok na zmluvný úrok.

11. Ďalej žalobca nesúhlasil v podanom odvolaní so zamietnutím žaloby súdom prvej inštancie v časti uplatneného úroku z omeškania z nezaplatených úrokov 99,12 eur od 24.4.2019 do zaplatenia.

12. Odvolací súd posúdil odvolacie námietky žalobcu ako nedôvodné vzhľadom na súdnu prax zakazujúcu anatocizmus (t.j. požadovanie úrokov z omeškania z riadnych úrokov) z dôvodu, že riadne úroky sú podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznáva nárok na úroky z omeškania iba z plnenia z hlavného peňažného záväzku. Ak by sme veriteľovi priznali možnosť poberať úroky aj zo splatných úrokov, znamenalo by to, že aj príslušenstvo pohľadávky by malo svoje vlastné príslušenstvo. Z § 121 OZ, ako aj zo samotnej povahy veci vyplýva, že požadovať príslušenstvo z príslušenstva nemožno a úročenie úrokov je teda neprípustné. Požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva je neprípustné nielen pri dohodnutých úrokoch, ale aj pri úrokoch z omeškania. Tým, že dlžník včas nesplatí úroky z istiny, dostáva sa do omeškania s plnením príslušenstva, ale nie do omeškania s plnením vlastného dlhu. Ak sa dlžník dostane do omeškania s platením dohodnutých úrokov, nemožno od neho požadovať úroky z omeškania z dohodnutých úrokov (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Obdo 4/1994). Dôvodom je predovšetkým skutočnosť, že zákon (Občiansky zákonník a ani Obchodný zákonník) veriteľovi takúto možnosť nepriznáva.

13. Žalobca nesúhlasil i s uloženým plnením v splátkach žalovanej. Konštatoval, že si splnil zákonom stanovenú povinnosť uvedenú v § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy. Mal za zrejmé, že konal s odbornou starostlivosťou, a teda nebol dôvod na priznanie plnenia v splátkach.

14. Zákon o spotrebiteľských úverov účinný v čase uzatvorenia úverovej zmluvy stanovoval, že ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 tohto zákona, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splnenie spotrebiteľského úveru. Ustanovenie § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch ukladal veriteľovi povinnosť pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

15. V prejednávacom prípade žalobca poskytoval úver žalovanej vo výške 3.400 eur s mesačnými splátkami vo výške 55,02 eur za situácie, keď žalovaná nemala žiaden príjem, nebola zamestnaná, žila sama v podnájme a zároveň očakávala narodenie dieťaťa. Odvolací súd sa zhoduje so súdom prvej inštancie v závere, že poskytnutie úveru žalobcom žalovanej vo výške 3.400 eur za situácie, v ktorej sa v tom čase žalovaný nachádzala, nemožno hodnotiť ako odborné posúdenie schopnosti splácať spotrebiteľský úver, keďže sa už prima facie dali očakávať ťažkosti pri platobnej disciplíne žalovanej. Tento záver treba prijať za správny i vo svetle účelu ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch stanovujúci nemožnosť vyžadovania jednorazového splnenia spotrebiteľského úveru v prípade nekonania spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou pred uzatvorením zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Účelom je ochrana spotrebiteľa a stimulácia veriteľa k zodpovednosti pri poskytovaní úverov a tiež i to, aby sa zamedzilo veriteľom v nepoctivom podnikaní pri poskytovaní úverov, keď veriteľ by pri nezodpovednom poskytovaní úverov neriskoval nič, avšak dlžník by sa ocitol v nepomerne nevýhodnejšej situácii, spoliehajúc sa na profesionalitu podnikateľa pri poskytovaní úverov a na jeho ubezpečenia, že úver zvládne splácať (hoci v skutočnosti by to bolo naopak). V posudzovanej veci z vykonaného dokazovania - výsluchu žalovanej a zo žiadosti o poskytnutie spotrebiteľského úveru, ktorý podľa vyjadrenia žalovanej vypisovala pracovníčka žalobcu, nepochybne vyplýva, že žalobca mal od žalovanej k dispozícii dostatočné informácie o tom, že v čase poskytnutia úveru bola žalovaná na materskej/rodičovskej dovolenke, bez príjmu, napriek tomu jej žalobca úver vo výške 3.400 eur poskytol, hoci na základe poskytnutých údajov mohol mať dôvodné pochybnosti o schopnosti žalovanej poskytnutý úver vrátiť. Uvedené vedie k záveru, že žalobca v tejto konkrétnej veci pri poskytnutí úveru nekonal s odbornou starostlivosťou a neobstojí jeho obrana poukazujúca na to, že jeho povinnosťou bolo iba vykonať dopyt do úverového registra, z ktorého získal údaje o finančnej situácii žalovanej, ktorá bola jeho klientom, keďže jej viedol osobný účet. Na tomto základe sú námietky žalobcu nedôvodné, pretože nepostupoval pri poskytovaní úveru s odbornou starostlivosťou, čo má za následok správny záver súdu prvej inštancie o nemožnosti priznať veriteľovi jednorazové splnenie spotrebiteľského úveru.

16. Vzhľadom na všetko vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti splatnosti výroku I., vo výroku II. a v závislom výroku III. o trovách konania ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

17. V odvolacom konaní mala plný úspech žalovaná, preto jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V konaní jej však žiadne trovy nevznikli, preto odvolací súd vyslovil, že žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom dva ku jednej. Odlíšne stanovisko sudcu Mgr. Ivana Kubínyho k rozhodnutiu o nároku veriteľa na úrok z úveru za obdobie po jeho splatnosti:

1. Ohľadom danosti práva veriteľa z úverovej zmluvy (§ 497 a nasl. Obch. zák.) na úrok z úveru za obdobie po jeho splatnosti som v minulosti v rozhodovacej praxi zastával názor, tu prezentovaný väčšinovým stanoviskom, že právna úprava úveru nepriznáva veriteľovi právo na úrok z úveru za obdobie po jeho splatnosti (riadnej, či predčasnej). Súčasne som mal zato, že okrem úroku z omeškania nie je s dlžníkovou dispozíciou s nevrátenou splatnou istinou úveru spojený žiaden ďalší nárok veriteľa.
2. Považujem za nezlučiteľné so základnými zásadami práva, aby porušenie práva zo strany dlžníka v podobe omeškania s vrátením úverovej istiny mohlo mať za následok, že jeho postavenie sa stane výhodnejšie, než v prípade, pokiaľ by svoj dlh plnil riadne. Ak by bol správny väčšinový názor, že po zosplatnení dlhu z úveru veriteľovi viac nepatrí úrok, ale len úrok z omeškania, k uvedenému

zvýhodneniu omeškaného dlžníka pri súčasných úrokových sadzbách dôjde. Pokiaľ totiž pre omeškanie dlžníka s vrátením splátok úverovej istiny využije veriteľ svoje právo a úver predčasne zosplatní (§ 565 OZ) bude dlžník od zosplatnenia povinný ďalej platiť za nevrátenú istinu úveru menej, než keby plnil riadne. V posudzovanom prípade 5 % ročne, namiesto 11,9 % ročne.

3. I keď právna úprava úveru § 497 a nasl. Obchodného zákonníka neobsahuje výslovné určenie, dokedy veriteľovi patria úroky z úveru, neumožňuje vyššie uvedený dôsledok iný výklad, než prezentovaný odvolateľom, teda že úrok z úveru patrí veriteľovi aj po predčasnom zosplatnení úveru, a to popri úroku z omeškania. Preto bude aj v spotrebiteľskom vzťahu prípustná dohoda, že poskytnutá istina je úročená až do jej vrátenia.

4. Pokiaľ by aj mnou preferovaný výklad právnej úpravy úveru nebol správny, zakladala by dlžníkova dispozícia s istinou úveru v čase po jej splatnosti bezdôvodné obohatenie na jeho strane, pretože by sa nedovolenou držbou peňažných prostriedkov veriteľa bezdôvodne obohacoval (plnenie bez právneho dôvodu). Obdobne ako pri užívaní cudzej huteľnej veci, cudzieho bytu a podobne, ku ktorému by dochádzalo bez právneho dôvodu. V týchto prípadoch je nepredstaviteľné, aby za takúto užívanie nevznikalo na strane vlastníka veci právo na vydanie prospechu, ktorý by jej užívateľovi vznikol užívaním bez právneho dôvodu. Ani užívanie cudzích peňazí preto nemôže ostať bez protiplnenia. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že takýmto protiplnením nie je úrok z omeškania, a úrok z omeškania ani takéto protiplnenie nekryje, pretože kryje len náhradu škody (§ 519 OZ).

5. Napokon mám zato, že pri závere o neexistencii zákonného práva na úrok z úveru za čas omeškania s jeho vrátením nie je namieste odkazovať na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 476/2012. V tomto rozhodnutí bolo výslovne uvedené, že Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Otázkou správnosti záveru všeobecných súdov o neexistencii zákonného nároku na úrok z omeškaného úveru preto Ústavný súd v uvedenom rozhodnutí neposudzoval. V rozhodnutí sa zaoberal náležitosťami odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov z hľadiska práva na spravodlivý proces.

6. Na základe uvedeného nesúhlasím s prijatým väčšinovým rozhodnutím ohľadom nároku na úrok z úveru za obdobie po zosplatnení úveru a aj tento nárok bolo potrebné veriteľovi priznať.

V Trenčíne dňa 30. apríla 2020

Mgr. Ivan Kubíny
člen senátu

Poučenie:

: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).